

กระดากขาวราชินีจับใจได้จริง :

พืชอาหาร พืชสมุนไพร

จันทน์แดง

กลุ่มวิจัยพฤกษศาสตร์และพืชสมุนไพร
สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร

ประจำเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๕

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Pterocarpus santalinus</i> L.f.
ชื่อวงศ์	Fabaceae
ชื่ออื่น	รักตจันทน์
ชื่อสามัญ	Red Sandalwood
สถานภาพ	ใกล้สูญพันธุ์ (Endangered; EN) (IUCN, 2020)

ไม้จันทน์แดง

ไม้ต้น สูงได้ 8 เมตร กิ่งสีเทา หนุใบ รูปใบหอก หลุดร่วงง่าย ใบประกอบเรียงเวียน ยาว 4-15 เซนติเมตร ใบย่อยมี 3 ใบ เรียงสลับระนาบเดียว รูปขอบขนานหรือแกมรูปไข่ ยาว 3-9 เซนติเมตร ปลายหยักเว้าหรือเว้าลึก ก้านใบย่อยยาว 3 เซนติเมตร ช่อดอกแบบช่อกระจุก ส่วนมากออกตามปลายกิ่ง ยาว 8-10 เซนติเมตร ใบประดับย่อยรูปไข่แคบ หลุดร่วงง่าย ดอกย่อยมีจำนวนน้อย ก้านดอกยาว 0.2-0.3 เซนติเมตร กลีบเลี้ยง ยาวประมาณ 5 มิลลิเมตรปลายจักเป็นซี่ฟัน กลีบดอก สีเหลืองหรือสีส้มอมเหลือง กลีบกลางรูปไข่กว้าง ปลายเว้าตื้น กลีบปีกและกลีบคู่ข้างรูปขอบขนาน เกสรเพศผู้ 10 อัน เชื่อมติดกันเป็นสองกลุ่ม รังไข่มี 3-4 ช่อง มีก้าน ผลแห้งไม่แตกมีปีกรอบเส้นผ่านศูนย์กลาง 3-5 เซนติเมตร มีเมล็ดเดี่ยว รูปคล้ายไต ยาว 3 - 6 มิลลิเมตร

แหล่งกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา

ขึ้นอยู่ป่าผลัดใบทางใต้ของประเทศอินเดีย ส่วนในประเทศไทยมีการนำเข้ามาปลูก

การใช้ประโยชน์

เนื้อไม้ มีสีแดง เสี้ยนละเอียด และมีกลิ่นหอม นิยมนำมาแกะสลักเป็นรูปเคารพ ลูกประคำ เครื่องดนตรี เครื่องมือเครื่องใช้ในราชสำนัก นอกจากนี้ยังใช้เป็นยาสมุนไพร มีสรรพคุณบำรุงหัวใจ แก้อักเสบ โรคบิด ตกลือด บำรุงกำลัง และมีการนำสารสกัดหรือผงไม้เป็นส่วนผสมในผลิตภัณฑ์บำรุงผิว น้ำหอม

การควบคุมการค้าระหว่างประเทศ

จันทน์แดงจัดอยู่ในบัญชีแนบท้ายที่ 2 ของอนุสัญญา CITES การนำเข้าหรือส่งออก ต้นที่มีชีวิตหรือที่ตายแล้ว รวมถึง ไม้ท่อน ไม้ชิ้น ผง และสารสกัด ต้องขอหนังสืออนุญาต CITES

ลักษณะเปลือกต้น

ดอก

ผล

ข้อมูลจาก:
 วิชาชัย ๗ นคร. 2555. พืชสมุนไพร: พรรณไม้ในพุทธประวัติ. อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง, กรุงเทพฯ.
 C. Niyomdham. 2018. Pterocarpus In H. Balsalev and K. Chayamarit. Flora of Thailand Volume 4 (3.1): Leguminosae-Papilionoideae, Forest Herbarium, Bangkok.
<https://www.iucnredlist.org/species/32104/187622484>
 ภาพจาก : <https://powo.science.kew.org/>